گفت‌وگو

مقام معظم رهبری بر مزار شهید گودرزی

گفت‌وگوی «جوان» با مادر شهید احمد گودرزی از شهدای مدافع حرم

بی‌خبر رفت و مجروح برگشت

■ فاطمه احمدی

لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله نام آشنایی است؛ نامی که کلمه به کلمه‌اش رشادت، شجاعت و غیرت را فریاد می‌زند. این نام یادآور دفاع از ارزش‌هاست؛ دیروز دفاع مقدس و امروز دفاع از حرم. شهید مدافع حرم سرهنگ پاسدار احمد گودرزی، یکی از رزمندگان لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله بود. هرچند سنش اجازه حضور در جبهه‌های دفاع مقدس را نمی‌داد و در جبهه دفاع از حرم حاضر شد و آنجا به شهادت رسید. گفت‌وگوی ما را با مادر شهید پیش‌رو دارید.

احمد آقا متولد چه سالی بودند؟

احمد متولد اول فروردین ۱۳۵۷ و بچه دوم بودند و به نسبت سه فرزند دیگرم خیلی با سختی بزرگش کردم. چون در روستا به دنیا آمده بود، اوایل تولدش خیلی سخت گذشت.

کمی از خصوصیات اخلاقی‌شان بفرمایید. پررنگ‌ترین خصلت‌شان از نظر شما چه بود؟

نمی‌توانم انتخاب کنم! برای من تمام خصوصیاتش بی‌نظیر بود، اما یک جمله‌اش هیچ وقت از یادم نمی‌رود. یکبار به من گفت مادرجان! شما دختر نداری و برای همین من مدام دلم می‌خواهد به شما کمک کنم. خیلی اهل کمک بود. از همان بچگی تابستان‌ها کار می‌کرد تا خرج تحصیلش را دربیاورد مبادا به پدرش فشار بیاید. پسرم اهل تحصیل هم بود. همیشه یک چیز برایم عجیب است. اینکه می‌گویند مذهبی‌ها میانه خوبی با درس خواندن ندارند! اما شما وقتی نگاه می‌کنید، تمام شهدای ما یا نخبه‌اند یا از علاقه به کسب علم و دانش سرشارند. احمدآقا هم همینطور بود. هوش عجیبی داشت. دانشگاه هم قبول شد، اما دلش می‌خواست جذب سپاه بشود.

چه زمانی جذب سپاه شدند؟

اگر اشتباه نکنم سال ۷۸ بود. برای اینکه جذب سپاه شود، خیلی تلاش کرد. یکسری امتحانات تئوری و آمادگی جسمانی هم می‌گرفتند. احمدآقا چون علاقه خیلی زیادی به ورزش‌های رزمی داشت، از همان نوجوانی تکواندو و کاراته رفته بود. خیلی خوب از پس آمادگی جسمانی عضویت سپاه برآمد.

خبر داشتید که می‌خواهد عازم سوریه شود؟

دفعه اولی که اعزام شد، به ما نگفت. گفت مأموریتم. با وجود اینکه مدت نبودنش طولانی شد، اما برای ما عجیب نبود. چون احمدآقا عاشق این بود که برای نظام کاری بکند و مأموریت هم زیاد می‌رفت. من خودم از طریق سپاه متوجه شدم که سوریه رفته است. بار اول که رفت از ناحیه بازو مجروح شد و به ایران برگشت. به دوستش گفته بود قسم بخور به پدر و مادرم حرفی نمی‌زنی. اگر متوجه مجروحیتم بشوند، دیگر نمی‌گذارند بروم. بار دوم هم که اعزام شد، به ما نگفت. از همانجا زنگ زد و گفت ترسیدم بگویم و اجازه ندهید. ابتدا کمی ناراحت شدم، اما بعد با خودم گفتم اگر الان نتوانم دلم را به رفتنش راضی کنم، پس چگونه مسلمان بودنم را ثابت کنم.

بار دوم که رفتند به شهادت رسیدند؟

بله. احمدآقا ۱۷ اسفند ۹۴ به شهادت رسیدند. برادرش می‌گفت قبل از این اعزام از من خواست که به دفتر کارش بروم. دیدم تمام وسایلش را جمع کرده است. گفت فکر نمی‌کنم اینها دیگر به کارم بیاید. لطفاً همه را به خانه ببر. شهادتش را هم خواب دیده بود. به دوستش گفته بود خواب دیدم شهید می‌شوم و یک سید سر مزارم می‌آید، بعد از شهادتش حضرت آقا سر مزارشان رفتند.

برای نسل جوان و نوجوان توصیه‌ای دارید؟

می‌دانید با توجه به این روزهای جامعه، من خیلی نگران نسل جوان هستم. می‌خواهم به آنها بگویم سعی کنید شهدا را بشناسید. با آنها رفاقت کنید. یادم است آن اوایل، خیلی زخم زبان می‌شنیدم. از جمله اینکه چقدر پول گرفتید؟ و... اما من با حضرت زینب (س) معامله کرده بودم. تمام شهدا برای مملکت و امنیت و ناموس از زندگی‌شان گذشتند. جوان‌ها خیلی می‌توانند کمک کنند تا خون شهدا پایمال نشود.

اگر می‌شود ماندگارترین خاطره‌ای که از شهید به یاد دارید را بازگو کنید؟

دوستانش تعریف می‌کردند شب قبل از شهادتش داشتیم صورتمان را اصلاح می‌کردیم. احمد نیامد. دلیلش را پرسیدیم گفت من اگر ترکش به صورتم بخورد، دوست ندارم مادرم صورتم را زخمی ببیند. وقتی من دیدمش از ناحیه زیر چشم تا پایین چانه‌اش زخمی شده بود، اما ریش‌هایش عمق جراحتش را پنهان کرده بود.

گفت‌وگوی «جوان» با یک محقق حوزه دفاع‌مقدس درباره نحوه مدیریت بنی‌صدر در ماه‌های نخستین جنگ

بنی‌صدر می‌گفت به پاسدارها و بسیجی‌ها اسلحه نمی‌دهیم

بنی‌صدر با پوتین تمیز در معرکه جنگ!

■ علیرضا محمدی

اواخر مهر ۱۳۵۹ تقریباً جبهه‌های جنگ تحمیلی به یک ثباتی رسیده بود؛ ثبات از این نظر که حد پیشروی دشمن مشخص شده بود و رزمنده‌ها با مقاومت و ایستادگی اجازه پیشروی بیشتر را به دشمن ندادند، اما یکی از عواملی که باعث شد، بعثی‌ها بتوانند در ماه اول جنگ مناطق وسیعی از کشورمان را به اشغال درآورند، بی‌کفایتی فرمانده وقت قوا بنی‌صدر بود که در یک لجبازی عجیب با نیروهای سپاه و رزمندگان مردمی اجازه نمی‌داد در مقابل دشمن عملیات مؤثری انجام شود. نحوه مدیریت بنی‌صدر در جبهه‌ها از جمله مباحث داغ در تاریخ دفاع‌مقدس است. در گفت‌وگویی که با سردار رضا میرزایی، رزمنده و محقق جنگ تحمیلی انجام دادیم به این موضوع پرداخته‌ایم.

در اولین ماه‌های دفاع مقدس، رزمنده‌ها توانستند ماشین جنگی دشمن را متوقف کنند. در این زمان بنی‌صدر رئیس‌جمهور و فرمانده کل قوا بود، او چه اندیشه‌هایی برای رویارویی با دشمن داشت؟

بنی‌صدر به دلیل تفکر لیبرالی و انحرافی که داشت، با حضور نیروهای انقلابی و پاسدارها در جبهه مخالف بود. او در حالی با لجاجت از نظرات خودش دفاع می‌کرد که دشمن چیزی حدود ۱۵ هزار کیلومتر مربع از خاک کشورمان را به اشغال درآورده بود. بعد از توقف دشمن، نوبت به بیرون راندن او از مناطق اشغالی رسیده بود، اما او اجازه نمی‌داد از پتانسیل عظیم مردمی در جبهه‌ها استفاده شود. یک نقل قول معروفی از بنی‌صدر است که وقتی از او می‌خواهند به نیروهای سپاه و بسیج مردمی تسلیحات بدهد، می‌گوید: «مگر نقل و نبات است که به شماها بدهیم! جنگ تانک و رزم کلاسیک است. شما می‌روید، کشته می‌شوید و برای ما دردسر درست می‌کنید. فقط ارتش باید جواب دشمن را بدهد.» من عین جملات بنی‌صدر را در کتابم (حماسه‌های نامداران گمنام) آورده‌ام.

بنی‌صدر چند عملیات را برای اخراج دشمن از مناطق اشغالی انجام داد و این عملیات‌ها چه سرنوشتی پیدا کردند؟

چهار عملیات عمده علیه نیروهای بعثی به اجرا گذاشت؛ اول عملیات پل نادری در شمال خوزستان و غرب پل نادری، دوم عملیات محور آبادان در شرق رودخانه کارون، سوم عملیات نصر در غرب و جنوب غربی اهواز (هویزه)، چهارم هم عملیات توکل در شمال آبادان که هر چهار عملیات با عدم‌الفتح روبه‌رو شدند.

عملیات نصر و فتح معروف هستند، اما عملیات پل نادری خیلی روی آن صحبت نشده است، در مورد این عملیات بگویید.

پل نادری یکی از اولین عملیات‌های ما در تاریخ جنگ بود که ۲۳ مهر ۵۹ یعنی کمتر از یک ماه بعد از شروع جنگ انجام گرفت. این عملیات به فرماندهی ارتش با هدف عقب راندن دشمن از رود کرخه و در ادامه پیشروی به سوی عین خوش و مناطق مرزی فکه بود. دو محور هم داشت؛ یکی از سمت پل نادری به سوی تپه‌های علی گره زد. دومی هم از پل نادری به سمت ارتفاعات ابوصلیبی خات و فکه. نهایتاً هم نیروهای ما می‌بایست به مرز می‌رسیدند و دشمن را کاملاً از خاکمان در این منطقه بیرون می‌کردند. بنی صدر تأکید روی کارهای کلاسیک داشت. در این عملیات هم تانک‌های ما دقیقاً از روی جاده‌های موجود در منطقه عبور کردند و دشمن کاملاً آنها را شناسایی کرد. متأسفانه تعدادی از تانک‌های ما مورد اصابت دشمن قرار گرفت و ۱۳۳ نفر از رزمندگان ارتش شهید و مفقود شدند؛ ۱۶۱ نفر هم مجروح داشتیم. مرحله اول عملیات با لشکر ۲۱ حمزه بود و عمده شهدای عملیات هم از نیروهای این لشکر بودند. در صورت موفقیت لشکر ۲۱، لشکر ۱۶ زرهی قزوین به عنوان نیروی پشتیبان وارد عمل شد تا عملیات را تا مرز ادامه دهد. متأسفانه با عدم‌الفتحی که پیش آمد، لشکر ۱۶ قزوین نتوانست طبق برنامه وارد عمل شود.

> پل نادری یکی از اولین عملیات‌های ما در تاریخ جنگ بود که ۲۳ مهر سال ۵۹ یعنی کمتر از یک ماه بعد از شروع جنگ انجام گرفت. این عملیات به فرماندهی ارتش با هدف عقب راندن دشمن از رود کرخه و در ادامه پیشروی به سوی عین خوش و مناطق مرزی فکه بود

دومین عملیات بنی‌صدر هم در محور آبادان بود. این شهر که به محاصره دشمن درآمده بود، مهر ۱۳۶۰ و پس از فرار بنی‌صدر آزاد شد، عملیات بنی‌صدر در محور آبادان چه اهدافی را دنبال می‌کرد؟

شما به عملیات ثامن‌الائمه(ع) در مهر ۶۰ اشاره کردید که طی آن حصر آبادان شکست. عملیات بنی‌صدر هم چنین هدفی داشت. قرار بود در سوم آبان ۱۳۵۹، نیروهای ما از شرق کارون یک عملیات کلاسیک روی جاده اهواز- آبادان انجام بدهند و با آزادکردن این جاده حصر آبادان را بشکنند. نیروهای شرکت‌کننده گردان ۱۴۴ پیاده از لشکر ۲۱ حمزه همراه با یک گردان تانک بود که باید در محور اصلی عملیات ماهشهر- آبادان به خط سرپل دشمن می‌زدند. سایر نیروها هم باید از محور شادگان- دارخوین و بهمن شیر به عنوان نیروی پشتیبان وارد عمل می‌شدند. مشکل عملیات این بود که حرکت تانک‌ها از روی جاده به صورت ستونی صورت می‌گرفت. همین طور نیروهای ما اطلاعات دقیقی از توان دشمن نداشتند. متأسفانه این عملیات هم با عدم‌الفتح روبه‌رو شد و ۱۵۶ نفر از بچه‌های مخلص ارتش به شهادت رسیدند. اصرار بنی‌صدر به عملیات کلاسیک باعث شد تا حرکت تانک‌های خودی اینطور به شکل واضح باشد و نیروهای دشمن نیز با رصد کامل منطقه عملیات را با عدم‌الفتح روبه‌رو کنند.

به نظر می‌رسد عملیات معروف «نصر» در دی ۱۳۵۹ بزرگ‌تر از دیگر عملیاتی بود که بنی‌صدر به اجرا گذاشت؟

در دو عملیات قبلی نهایتاً یک یا دو لشکر وارد عمل شدند، اما عملیات نصر که اهداف بزرگی هم داشت، لشکر ۱۶ زرهی قزوین، لشکر ۹۲ زرهی اهواز، لشکر ۷۷ خراسان و نیروهای از سپاه و قوای مردمی هم حضور داشتند. اولین دفعاتی که قرار شد سپاه و ارتش عملیات مشترک انجام بدهند. در این عملیات نیروهای پاسدار و ارتش در محورهای هویزه و سوسنگرد پیشروی‌های خوبی داشتند، اما بعدازظهر روز دوم عملیات که ۱۶ دی ماه بود، به دلیل ناهماهنگی‌هایی که پیش آمد، نیروهای پاسدار و دانشجویان پیرو خط امام که در عمق بودند، به محاصره دشمن افتادند و سیدمرتضی علم‌الهدی و یارانش به شهادت رسیدند. می‌توان گفت نصر بزرگ‌ترین عملیاتی بود که بنی‌صدر تا آن زمان به اجرا گذاشته بود، اما در این عملیات نه تنها دشمن زمینی را از دست نداد، بلکه ۱۰ روز بعد ۲۷ دی ۱۳۵۹ شهر هویزه را هم تصرف کرد. در این عملیات ۱۴۰ نفر از نیروهای سپاه و دانشجویان پیرو خط امام همچون شهید سیدمرتضی علم‌الهدی به شهادت رسیدند. از نیروهای ارتش هم ۱۴۱ نفر از نیروهای لشکر ۱۶ زرهی قزوین به شهادت رسیدند. بعد از عملیات نصر خیلی طول نکشید که عملیات توکل در ۲۰ دی ماه شروع شد. این عملیات هم مثل عملیات نصر اهداف بلندپروازانه‌ای داشت. نیروهای ما باید از شمال آبادان با هدف شکست حصر این شهر پیش می‌رفتند و با ادامه مسیر به سمت شرق کارون تا به مرز شلمچه برسند، اما این عملیات هم موفق نبود و نهایتاً پرونده عملیات بنی‌صدر در جنگ تحمیلی با چهار شکست بسته شد.

> بنی‌صدر چهار عملیات عمده علیه نیروهای بعثی به اجرا گذاشت؛ اول عملیات پل نادری در شمال خوزستان و غرب پل نادری، دوم عملیات محور آبادان در شرق رودخانه کارون، سوم عملیات نصر در غرب و جنوب غربی اهواز (هویزه)، چهارم هم عملیات توکل در شمال آبادان که هر چهار عملیات با عدم‌الفتح روبه‌رو شدند

بعد از عزل بنی‌صدر چه اتفاقی در جبهه‌ها افتاد؟

بنی‌صدر بعد از عملیات توکل که اواخر دی ماه بود، به تهران برگشت و وارد حاشیه‌های سیاسی شد و نهایتاً ۲۰ خرداد ۱۳۶۰ از سمت فرماندهی کل قوا برکنار شد. بعد از رفتن بنی‌صدر، اتحادی بین ارتش و سپاه و نیروهای مردمی صورت گرفت. نتیجه این پیوند میمون، عملیات ثامن الائمه(ع) یا همان شکست حصر آبادان بود. پیشتر عنوان شد که بنی‌صدر دو عملیات برای شکست حصر آبادان انجام داد که هر دو شکست خوردند، اما در عملیات ثامن‌الائمه(ع) مهر ۱۳۶۰، یعنی تقریباً سه ماه بعد از فرار بنی‌صدر، حصر یک‌ساله آبادان شکست و دشمن اولین شکست سخت خورد را تجربه کرد. از اینجا به بعد، دور پیروزی‌های ایران شروع شد. عملیات طریق‌القدس (آزادسازی بستان)، فتح‌المبین و نهایتاً الی‌بیت‌المقدس و فتح خرمشهر یکی بعد از دیگری شکل گرفتند و دشمن را از عمده متصرفاتش در خاک ایران بیرون راندند. بعد از فتح خرمشهر نوبت به سیاست تعقیب تنبیه متجاوز رسید، یعنی کار به جایی رسید که ما علاوه بر بیرون راندن دشمن از خاکمان می‌بایست او را در خاک خودش تعقیب می‌کردیم. البته عراق بعد از شکست در خرمشهر یک عقب‌نشینی سراسری هم انجام داد، اما همچنان ۲ هزار و ۵۰۰ کیلومتر از خاک ما را در بلندی‌ها و مناطق استراتژیک در تصرف نگه داشت که ما می‌بایست علاوه بر اخراج او از این مناطق دشمن را در خاک خودش تعقیب و تنبیه می‌کردیم.

با رفتن بنی‌صدر، اتحاد سپاه و ارتش باعث تحول عظیمی در جنگ شد

جدول

طراح: علیرضا سجادی فر ■ شماره ۶۸۷۳

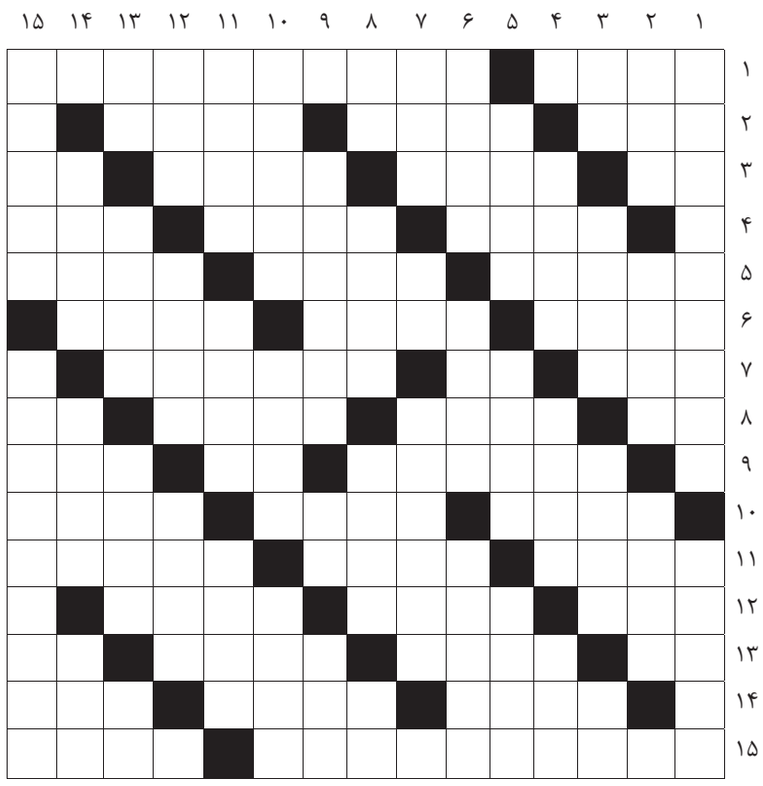

از راست به چپ

■۱- پارچه ابریشمی زربفت- نام قلعه متعلق به سلجوقیه که بر فراز ارتفاعات جنگلی در فومن ساخته شده است ■۲- از ماه‌های حرام- ردیف بیگانه- حرکتی در ژیمناستیک ■۳- مخفف هستم- صفت سیب‌زمینی- مرام و ایدئولوژی- از اوراق بهادار ■۴- از صادرات مهم برزیل- نام چندتن از پادشاهان انگلیس- حاجت و مقصود ■۵- دست به دست‌شدن پول در اصطلاح بانک- نخستین خط مسلمانان- کافه فرنگی ■۶- تیم فوتبالی در فرانسه- تکرارشده- پذیرفتن ■۷- قیم- حرف فاصله- دوری کردن ■۸- هنوز انگلیسی- نخستین سوخت بشر- از شنبه تا جمعه- آش ■۹- کود گیاهی- صدمتر مربع- علف خشک ■۱۰- مبارزه با حریف خیالی در کاراته- اثر ژان‌ژاک روسو- خدمتکار پیر ■۱۱- ظاهر و آشکار- هلاک و نیستی- به تأخیرانداختن توبه ■۱۲- از شهرهای سوییس- بهار خواب- هر یک از واحدهای تخصصی در ارتش ■۱۳- کلمه شگفتی- اثر شکسپیر- دیوار قلعه- حرف همراهی ■۱۴- خوراکی از شیر و نشاسته- مسجد معروف داراب شیراز- آقا و سرور ■۱۵- قله بلند آفریقا- تقویت‌کننده امواج تلویزیون

از بالا به پایین

■۱- دنیای آخرت- انعکاس صدا ■۲- سوره ستاره- نوعی شیرینی- دشمنی ■۳- وارونه‌اش خوب نیست- زردآلوی خشک‌شده- هدیه- قیمت بازاری ■۴- فصل پویایی طبیعت- فقط خدا ندارد- از اشکال هندسی ■۵- از شهرهای فرانسه- ضربه‌ای با نوک پا- التماس ■۶- هر یک از خشکی‌های پنجگانه دنیا- صمغ درخت بلوط- شهر مقر حکومت در سرزمین ژرمن‌ها ■۷- بازی‌های سراسری- حشره جهنده- برابری ■۸- از عربی- فریاد شادمانی- ارتباط تلفنی- پسوند شباهت ■۹- زاویه بین نود تا صدوهشتاد درجه- مساوی- از وسایل تبلیغات ■۱۰- زنان بر سر کنند- فالگیری- نوعی خوراک فرنگی که پخت آن در ایران هم رایج است ■۱۱- استاندار قدیمی- چراغ پایه‌دار- سرایت پیداکردن ■۱۲- جایگاهی در جهنم- خراب و فاسد- گروه ■۱۳- انس و الفت- کج و مایل- آهنگر معروف- آفت نباتی ■۱۴- تکاور- نوعی ماسه ریز- واحد ذخیره‌سازی اطلاعات کامپیوتر ■۱۵- آش عدس- حرکت کردن

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

						۳		۶
		۵	۶		۹			
		۲			۴			
	۷							۸
	۱	۹		۸			۴	
	۴				۶			۹
۹			۴				۱	
۶			۱			۴	۲	
			۷		۵			

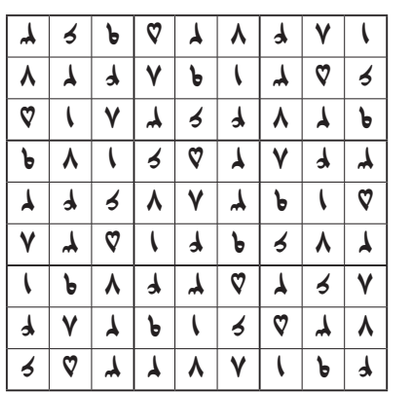

جدول کلمات متقاطع
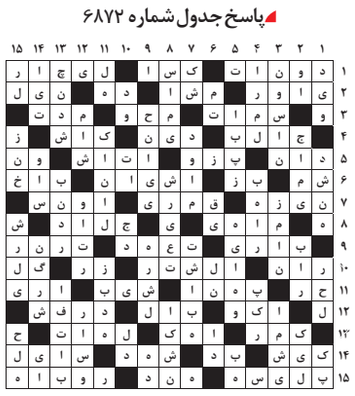
پاسخ جدول شماره ۶۸۷۲